

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas.plan@gmail.com

แจ้งเตือนศัตรูพืชระบาด เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

วันที่ 12 มกราคม 2567

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้งกลางวัน อากาศร้อน และฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ฝักระวังการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังในทุกระยะการเจริญเติบโต ทำความเสียหายโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ ของมันสำปะหลังส่งผลต่อการเจริญเติบโต การสังเคราะห์แสง คุณภาพท่อนพันธุ์ ขนาดหัวมันสำปะหลัง และเปอร์เซ็นต์แป้ง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ หากเริ่มพบการเข้าทำลายให้ดำเนินการควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรงหรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

เพลี้ยแป้งที่พบในมันสำปะหลังมี 4 ชนิด คือ

1. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealybug ; *Ferrisia virgate* Cockerell) ลำตัวคล้ายลิ้น ผงน้ำตาลสีขาว เหนียวมีผงแป้งปกคลุมลำตัว เส้นขนขึ้นหนาแน่น ขนที่ปกคลุมลำตัวยาวเป็นเงาคลายไยแก้ว มีแถบดำบนลำตัว 2 แถบ ชัดเจน ปลายท้องมีหางคล้ายเส้นแป้งยาวครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

2. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียร์ (jack-beardsley mealybug ; *pseudococcus jackbeardsleyi* gimpel&miller) ลำตัวค่อนข้างแบนผนังลำตัวสีเทาอมชมพู มีผงแป้งสีขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งเรียงกันจำนวนมาก เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

3. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีเขียวย (Madeira mealybug ; *Phenacoccus madeirensis* Green) ลำตัวรูปไข่ค่อนข้างแบนทางด้านข้าง ผนังลำตัวสีเขียวอมเหลือง มีผงแป้งสีขาวบาง ๆ ด้านข้างลำตัวมีเส้นแป้งสั้น เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว และที่ลำตัวมีสันนูน 3 แนวตามความยาวลำตัว สันที่นูนที่สุดอยู่กลางลำตัว ชอบดูดกินอยู่ที่ใบแก่

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

4. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (Pink mealybug ; Phenacoccus1manihoti2MatileFerrero)

2 ลำตัวรูปไข่ผนังลำตัวสีชมพู มีผงแป้งขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแบ่งสัน หรือไม่ปรากฏให้เห็น เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้องค่อนข้างสั้น เป็นชนิดที่สร้างความเสียหายมากในมันสำปะหลัง

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยแป้งจะดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ เช่น ใบ ยอด และตำ ในส่วนของยอดที่ถูกทำลาย ใบจะงอหงิกเป็นพุ่มหนาเป็นกระจุกลำต้นจะบิดเบี้ยวมีช่วงข้อถี่ ส่วนของลำต้นที่ถูกเพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยงจะมีผลต่อคุณภาพท่อนพันธุ์ หัวมันมีขนาดเล็ก เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ นอกจากนี้เพลี้ยแป้งจะขับถ่ายมูลที่มีลักษณะของเหลวข้นเหนียวมีรสหวาน ทำให้เกิดราดำปกคลุมปิดบังส่วนของใบพืช มีผลทำให้การสังเคราะห์แสงของพืชลดลง หากพบการระบาดรุนแรงจะทำให้ยอดแห้งตาย และพบการระบาดในมันสำปะหลังอายุน้อยอาจทำให้มันสำปะหลังไม่สร้างหัวและยืนต้นตายได้

การแพร่ระบาด

ตัวอ่อนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง สามารถเคลื่อนที่ได้จึงเคลื่อนย้ายไปตามส่วนต่างๆ บนต้นมันสำปะหลังโดยมีมดเป็นพาหนะนำเพลี้ยแป้งไปยังส่วนต่าง ๆ ของต้นมันสำปะหลัง กระแสลม พัดฟ้าไขและตัวอ่อนไปยังต้นอื่น อีกทั้งท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นสาเหตุหลักในการแพร่กระจายและติดไปกับเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในแปลงที่มีการระบาดและเครื่องมือการเกษตร

แนวทางการป้องกันกำจัด

1. ไถและพรวนดินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งบนลำปะหลังที่อยู่ในดิน
2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งบนลำปะหลัง
3. แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง เป็นเวลา 5 - 10 นาที ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
4. ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียนเพลี้ยแป้งบนลำปะหลังสีชมพู รวมทั้งการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติชนิดอื่น เช่น ตัวเต่าตัวห้ำ ฝีเสื้อหางติ่งตัวห้ำ และแตนเบียนชนิดอื่น ๆ งดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงฟ่นในแปลงบนลำปะหลัง ในช่วงที่พบแมลงศัตรูธรรมชาติบนต้นบนลำปะหลัง หรือช่วงหลังจากการปล่อยศัตรูธรรมชาติใหม่ ๆ
5. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้ตัดยอดหรือถอนต้น นำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารกำจัดแมลงบริเวณที่พบและบริเวณโดยรอบที่มีการระบาดทันที สารเคมีแนะนำ ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 20 กรัม หรือโพไทโอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์